

Előfizetési ár:
 Helyben házhoz hordva és vi-
 dékre postai megküldéssel:
 Egész évre . . . 6 frt — kr.
 Fél évre . . . 3 „ — „
 Negyed évre . . . 1 „ 50 „
Egyes szám ára 6 kr.

Hirdetéseket
 olesón közlünk. — Kincstári
 bélyegdíj minden hirdetésért
 30 kr.

Nyilt-tér minden sor 20 kr.

ŐRÁLLÓ

Politikai, szépirodalmi és közgazdasági lap.

Megjelen hetenként kétszer, u. m.: szerdán és szombaton.

Szerkesztőség:
 hova a lap szellemi részét illető
 közlemények küldendők:
 Debrecen, Kis-Csapó-utca 388.

Kiadóhivatal:
 hová az előfizetési pénzek, hir-
 detési kéziratok s díjak és a lap
 szétküldésére vonatkozó felszólá-
 lások intézendők:
 Debrecen, Kis-Csapó-utca 388

Kéziratokat nem adunk vissza.
 Bérmentetlen levelet nem fogadunk el.

Főmunkatársak:
Csengöy Gusztáv és Dr. Masznyik Endre.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos:
Dr. BARTHA BÉLA.

Szerkesztőtárs:
S. SZABÓ JÓZSEF.

Az „Őrálló“ olvasóihoz.

I.

Mivel az „Őrálló“ Debrecenbe ment át, a nagy távolság miatt, többé nem foglalhatom el lapunknál azt a helyet, melyet a rám nézve szerencsés körülmények, különösen a felelős szerkesztő megtisztelő barátságából származó bizalom annál nekem juttatott.

Azonban a szerencsés körülményeken s a szerkesztő barátságán kívül más is hozzá kötött az „Őrálló“-hoz. És ez az, hogy én is szükségét láttam egy olyan sajtó organumnak, mely a magyar protestáns — evangélikus, református és unitárius — egyházakat összeköti s érdekeiket, mely egy a liberalizmus és humanizmus érdekeivel, a sajtó eszközei által védelmezze. Egyházi lapjaink inkább csak önmagunkhoz szólnak. Ezért volt szükség egy politikai lapra is, mely e felvilágosult, a vaskalap, a felekezeti elfogultság nyügeitől s a dogmatizmus szétválasztó tulzásaitól megszabadult protestantizmust *kifelé* is védelmezze s az egyházi szaklapokat nem olvasó világiakban a prot. öntudatot ébresztgesse.

Az „Őrálló“ ezekben ismerté föl kötelességeit s a felvállalt terhet emelte, sokseor a — megszakadásig.

De ezeken kívül más, magas culturalis célt is tűzött maga elé. A fővárosi irodalom monopoliuma ellen küzdött s a magyar társadalom különböző rétegeiben az irodalom és művészetek iránti érdeklődés fölkelése is egyik szent célja volt.

És így midőn helyzetem miatt lapunktól válnom kell, nem lehet más óhajomás, mint az: vajha a közönség magáévá tenné az „Őrálló“ elveit s meghozná érettök anyagi és szellemi áldozatait, hogy így az „Őrálló“ is birtokába juthasson azon eszközöknek, melyekkel magasztos céljait az eddiginél is nagyobb sikerrel szolgálhassa.

Erősödjék, virágozzék, addig, mig e célok önzetlen szolgálatában áll!

Sárospatak, 1895. szept. 6.

ifj. Mitrovics Gyula.

II.

Igazi mély rokonszenvenvel s egy protestáns magyar ember lelkesedésével kísértem idáig a távolból azt a nagy küzdelmet, melyet az *Őrálló*, alapításától kezdve, a magyar pro-

testantizmus érdekében, a legválságosabb viszonyok között, soha nem lankadó erővel és kitartással folytatott. Tisztelettel hajoltam meg szerkesztőjének szinte nem e világba való önzetlen vállalata s magas eszményisége előtt, melyeknek áldozatul hozta idejét, erejét, szellemét, sőt — a nemes és szent célt tekintve — még az anyagi megkárosodástól sem riadt vissza. Eredménye: az *Őrálló* szükséges voltának, életképességének, sőt tovább fejlesztésének senki által kétségbe nem vonható bebizonyítása.

Most az „Őrálló“-nak Debrecenbe költözködésével elhatároztam, hogy szorosabb viszonyba lépek vele s mint annak *társszerkesztője* törekszem lapjain is hazám és egyházam javát munkálni s szerkesztőjét nagy céljaiban, tőlem telhetőleg, segíteni. — Ez irányu tényleges működésemet *október hó 1-én* kezdem meg. Azon hittől vagyok áthatva, hogy az *Őrálló* Debrecenben, a magyar prot. egyház legnagyobb bástyáján olyanszolgálatot fog teljesíteni, mely által széles e hazában elismerésre, pártfogásra, elterjedésre tesz szert s jövődő nagysága nemesak a reménykedők lelkében fog élni, hanem a valóságban is bekövetkezik. Adja Isten, hogy úgy legyen!

Debrecen, 1895. szept. 12.

S. Szabó József.

III.

Amint lapunk mélyen tisztelt olvasói a fentebbi nyilatkozatból láthatják, az „Őrálló“ szerkesztőségében némi személyi változás történt, ami természetes következménye a lap más helyre áttelepülésének. Ifj. Dr. Mitrovics Gyula sárospataki főgimn. tanár a társszerkesztéstől visszalépett s helyét S. Szabó József debreceni főisk. főgimn. tanár volt szives elfoglalni.

E lapok felelős szerkesztője a legnagyobb hálára van kötelezve ifj. dr. Mitrovics Gyulának, ki az „Őrálló“-nak megindulása óta buzgó belső munkatársa, annyi értékes esztétikai, tanügyi, irodalmi tanulmány, cikk és közlemény írója s egy év óta, mint társszerkesztő, hű támogatója volt a szerkesztőnek nehéz feladatában. Fogadja buzgó, áldozatkész fáradozásáért itt a nyilvánosság előtt legőszintébb köszönetemet. Az vigasztal, hogy az „Őrállóhoz“ való viszonya csak annyiban változik, amennyire a távolság

miatt feltétlenül szükséges s az esztétikai rovatot teljesen megtartja, irodalmi s tanügyi dolgozataival ígérete szerint mennél gyakrabban felkeres s így továbbra is belső munkatárs, hű segítő marad.

S. Szabó József neve, kedves tolla ismeretes olvasóink előtt. „A buszentesi pap“ történetének megíróját nem szükség bővebben bemutatni az „Őrálló“ hiveinek. S aki nem ismerne, ismerje meg majd tárcáiból, irodalmi, tanügyi, szépirodalmi dolgozataiból. A szerkesztő mindenestre szerencsésnek érzi magát, hogy a lelépett érdemes társ helyét oly férfiu foglalja el, ki az elődnek méltó utóda leend. S mindnyájunknak, kik e lap ügyét szívünkön viseljük, főtörekvésünk az leend, hogy eszményeinkhez s ígéreteinkhez hivesek maradjunk, a célok magaslatán álló lapot adjunk mélyen tisztelt olvasóink kezébe.

Dr. Bartha Béla,
 felelős szerkesztő.

EGYHÁZI ÉLET.

A dunántuli ev. püspökválasztás ügyében a következő helyreigazító sorokat vettük: Tekintetes Szerkesztő Ur!

Az „Őrálló“ 73-ik számában azt olvastam: „Gyurátz Ferencz dunántuli kerület főjegyzője és veszprémi egyházmegye esperesére adta szavazatát a pápai ev. egyház, mint a dunántuli ev. egyházkerület leendő püspökére.“

Az igazgatóság érdekében legyen szabad kijelentem, hogy e hir téves információn alapszik, a mennyiben a pápai evang. gyülekezet ez ideig még a püspöki hivatal betöltésére vonatkozólag a szavazást meg sem ejtette. Ez ügyben majd csak szept. 22-én fog közgyűlés tartatni.

A közvéleménynek ily értelemben való rektifikálását kérve: vagyok kiváló tisztelettel Tekintetes Szerkesztő Urnak

Pápa, 1895. szept. 15-én

kész szolgálja
Madár Rezső
 ev. s. lelkész.

A nápolyi gályarabságot szenvedett magyar protestáns lelkészek emlék oszlopának átadási ünnepélye tartatik 1895. szeptember 21-kén déli 12 órakor az emlékkertben következő sorrenddel: 1. Református főiskolai énekkar éneke. 2. Emlékbeszéd Balogh Ferenc hittanártól. 3. Debrecen város hatósága részéről az emlék oszlop elfogadása. 4. Az emlék oszlop megkoszorúzása. 5. Kiss Aron püspök zárszava, a gyülekezet megáldása. 6. A 46-ik zsoltárnak közénekklése.

A barsi esperes választás ügyében következő levelet kaptuk:

Tekintetes Szerkesztőség!

Az „Őrálló“ szeptember hó 11-én megjelent száma közli ama Juhász ur elleni bizalmatlansági nyilatkozatot, melyet többek között én is aláírtam, s melyet közlés végett

az „Egyetértés“-nek beküldöttünk. E nyilatkozatra vonatkozólag az „Óráló“ magyarizatot is kér, amire nézve válaszom ez:

Mi magyarizattal, indokolással nem tartozunk senkinek, mivel okaink lehetnek olyanok is, melyek nem a nyilvánosság elé valók*, de mégis felemlitem, hogy Juhász ur multja nem ad elég biztosítékot arra nézve, hogy az esperességet az érdek, a rokon- vagy ellenszenv közbejárásánál nélkülviselni képes lenne.

Hogy miképp került nyilatkozatunk a lapokba, annak magyarázata a következő:

Miután közlünk többeket a presbyterium — nem minden külfolyás nélkül — leszavazott, elhatároztuk, hogy erkölcsi kényszerrel alkalmazzunk Juhász urral szemben, sőt lemondjuk. Ez elhatározásunkból kifolyólag megirtuk nyilatkozatunkat, s annak a beiktató gyűléseni előterjesztésével megbiztuk egyik társunkat, midőn azonban az azt felakarta olvasni, az elnök a szót megvonta tőle, Juhász ur pedig dacára a már bejelentett fellebbezésnek, elfoglalta az esperesi széket, s elmondta programbeszédét. Nem levén alkalom a nyilatkozat tartalmát szelidebb hangon, illetékesebb helyen tudatni az új esperessel, belekerült a „Bars“ című helyi lapba.

Az „Egyetértés“ e hó másodikán megjelent számában, mint több más lapban, szintén jött tudósítás az esperesi beiktatásról. Minthogy e tudósítás egy oldalú, sértő volt, a valóság felderítése, egy hü képnék megalkothatása végett nyilatkozatunk beküldött az „Egyetértés“-nek.

Egy a protestálók közül.

A róm. kat. egyetemességet XII. Leó pápa — tudvalevőleg — nagyon óhajtja és munkálja s most legközelebb egy lépés történt a cél felé; nem ugyan az anglikán egyház nagy lépést jelentő megtérésével, melynek megtörténteig — ha ugyan megtörténik, miben erős kételyünk újabban is nagyon indokolt — évezredek mulhatnak el; de a *diszsidens koptoknak* kat. egységbe visszatérése végett megindult mozgalmával, melyről szept. 16-án a kat. koptok egy 30 tagú küldöttsége tett jelentést a pápának. Ez is maradhat ugyan még „*pium desiderium*“, de mégis jónak látta a pápa a jó hirt annak kijelentésével viszonzni, hogy két új kopt püspökséget szándékozik felállítani.

*) Boesánatot, de közügyben, közszemélyvel szemben közhivatalban levő emberek hasonló eljárást mindenkor indokolni tartoznak, mert ha nem tudnak indokolni, akkor az ilyen a legszemélyesebb, igazságtalanabb üldözéssé fajulhatna, vagy semmi sulyt nem fektetne rá a közvélemény. Szerk.

Roman Miron g. kel. metropolita utasításai, melyek az *egyházpolit. törvények életbeléptetése alkalmával és után követendő eljárást szabályozzák* — a papság és hívekhez intézve — **Roman Miron** érsek és **Simonescu** Leontin érseki titkár aláírásával ellátva megjelentek a „Telegraphul Român“ metropolitai közlönyben. 20 pontban tartalmazza: a házasság megkötése, a vegyes házasságokból származó gyermekek és az anyakönyvek körüli eljárás felől intézkedést.

Feloszlott szerb egyház. A temesvári szerb püspök az aradi szerb hitközséget az egyházban előforduló örökös veszekedések és zavarok miatt feloszlatta. A pénzkezelésre egy megbízottat neveztek ki Petrovics Arzen személyében. A feloszlást, mint a püspök teljathalmu megbízottja Drázi Svetozár intézte el.

Az evang. egyetemes gyámintézet f. hó 15-én tartotta közgyűlését Pozsonyban **Radvánszky** Béla koronaőr s **Zelenka** Pál püspök elnöklété alatt. Az ünnepi szónoklatot gyűlés előtt **Raab** Károly barsi esperes, körmebányai lelkész tartotta. Több adományok, hagyományok és adakozások elszámolása után **Zelenka** P. lemondott az elnökségről, melyet 9 év óta viselt. Több visszatartó kísérletek után elrendeltetett az új választás. Szeretet adományra 1800 frt áll rendelkezésre, melyből **Debrecennek** 1000 frtot, a tüzkárosult **Merénynek** 800 frtot juttatnak.

A dunántúli ref. egyh. kerület folytatógas közgyűlésének*) kimagasló pontja **Pap Gábor püspök jelentése**, melyben lelkesen rajzolja, hogy a ref. egyház ugy részben, mint egyetemleg, az egyházi reformokat illetőleg, mint a melyek az állam suverainitásának, a felekezeti békének szükséges biztosítékait, együtt a nemzet és haza üdvét hordják magokban, — habár a részletekre nézve volnának is észrevételei: — a kormányval szemben nemcsak nem foglalt állást, hanem azok diadalát elősegítette azok ellenében, kik az összes törvény-slatok elvetésére, a szabadelvű irányba. A haladás meggátlására szövetkeztek s nem előre, hanem vissza, — a dicsőített középkor setétségébe akarták vinni a magyar nemzetet. Az ősök dicső példáját követték akkor a reformprotest. pártolói, midőn azokkal szavaztak, kik jelenben és jövőben is abban látják a nemzet életképességét, ha a szabadság lobogójával, a haladás világozó fátylójával, előljár, a nagy eszméket megtestesíti s diadalra jutatja.

*) Az első napot a pápai főiskola új épületének felavatási ünnepélye foglalta le, melyről szóló külön tudósításunk a tanügyi részben olvasható. Szerk.

Rámutatott a szentesített törvények előnyeire s azok hátrányait kevésbé aggasztóknak találja. Az *egységes házasságjog* által — ugymond — megszűnik az a sok zavar, *meggyőződés nélküli vallásváltoztatás* ami hazánkban eddig fennállott kétféle házassági jog szomorú következménye volt. **Az állami anyakönyvezetés** lehetetlenné teszi azt, ami eddig a felekezeti béke feldúlásával napi renden volt, hogy a köz-hitelességgel bíró anyakönyvek törvényellenesen vezettek s biztosítja a gyengébb felekezeteket a hatalmasabbak jogsértő eljárása, törvénybe ütköző tulkapásai ellen. **A gyermekek vallásáról** szóló törvényjavaslatot, mely a szülők szabad elhatározását emeli ugyan törvényerőre s ebben szabadelvű; — de félni lehet, hogy a papok befolyása következtében megzavarhatja a családi békét. **s újabban a reverszalisk** szomorú korszakát idézheti vissza, — csak azért szavazta meg, mert „junktum“ volt beadva a többi törvényjavaslat s ezek előnye főleg állami szempontból jóval túlszárnyalják azon hátrányokat, melyek a vegyes házasságokból született gyermekek vallási hovatartozását szabályozó törvényből eredhetnek. Azon törvények megalkotásával a magyar állam esakis azon jogokat vette vissza az egyházaktól, melyeket az állam által átruházott hatáskörben gyakoroltak eddig is, de amelylyel lelkészeik közül oly sokan visszaéltek. Az egyház jogkörét e törvények nem érintik.

Keresztyéni és hazafias szent kötelességünk, hogy az átmeneti korszak nehézségeit ne nehezítsük a kormánynak; sőtinkább segítsünk azok elhárításában, azok ellen kik a törvények életbeléptetése meggátlásán igyekeznek.

A miskolci püspöki értekezlet utasításait, melyek konventi megbízásnál fogva készültek s tehát felterjesztendők — netán szükséges módosítások megtétele végett — azonnal kinevezendő bizottsághoz kéri tétetni, hogy ennek véleményes jelentése nyomán készíthető szöveg rögtön szétküldethessék a kerület papságához, hogy a konventi gyűlésig*) is, mely csak a törvény életbeléptetése után ül össze, — tudják a lelkészek magukat mihez tartani.

Azon egyházak, melyek az általok fentartott felekezeti iskolák tanítóinak nem képesek a törvény által megállapított minimalis fizetést megadni, bár a kormány által felhívtak, hogy annak államsegélyvel kiegészítését záros határidőn belül kérelmezzék — ezt elmulasztották, most ki vannak téve

*) Mely nov. 3-án Kolozsváron az új theol. stb. intézet felavatási ünnepélyével egyidőben lesz. Korrektor.

T Á R C Z A.

A család.*)

Budapest, 1895. szeptember 15.

Az a küzdelem, melyet a társas-életre szorított emberek egymás ellen folytatnak, kifogyhatatlan a kasztkok felállításában. Ok nélkül nem járja elzárkózunk, elszigetelődünk, tehát leleményeseknek kell lennünk az álok kitalálásában, csak hogy megkevesbithessük ama felebarátaink számát, a kiken esetleg segítenünk is kellene.

Nem örömet áldozzuk fel magunkat mások érdekében. Ma már becsületes, önzetlen embereknek tartjuk magunkat, ha — családukkal törődünk. Ami kis felebaráti szeretet fennmaradt még bennünk e hideg világban, szüleinkre, gyermekeinkre árasztjuk. A család érdekében talán több is szabad, mint illenék. Az író lemond politikai, le irodalmi élveiről, csak hogy életét s azokét, a kik hozzá legközelebb állanak, biztosítsa. A kereskedők, legszentebb családi érdekeik

*) E tárcza a modern családi élettel szemben érdekes, eredeti kritikai gondolatokat tartalmaz. De az a kérdés, igaz család-e az a modern család, mely kényelmet, jólétet, fényűzést követel magának minden áron, vagy csak torzképe a családnak? Az igazi család fenséges, magasztos eszme.

okából hányszor valnak olyan eszközöz, a melyet még a cél sem szentesíthet. A hivatalnok hányszor vágja zsebre a megvesztegetés filléreit, mert családjának élne kell.

A család szent, azért minden szabad. S nem is tudjuk feltételezni, hogy olyan ember, a ki családjával nem törődik, igazán szeresse hazáját vagy az emberiséget. Holott az kétféle szeretet. Családukat mindnyájan szerethetjük, elveiket csak kivételes emberek. Az új-testamentom halhatatlan hőse, a ki eszméért a Golgothán halt meg, a ki szeretetét még a bűnösökre is kiterjesztette, éppen nem nevezhető hálás fiúnak. Elhagyva családját követte hiyátását, melyet isteni sugallatnak tartott. Ő, a ki azt hirdette, hogy rokonainkat, barátainkat szeretni nem erény, hanem szeressük ellenségeinket is! már jóval előbb, már gyermek fejjel megmondotta, mikor a templomból hívták haza szüleikhez: „Avagy nem az-é az én kötelességem, a mit az én Atyám a mennyekben bizott reám?“ És ha később családjával nem szakít, ha otthon marad és segít apjának az ácsmunkában, mint a hogy az fiui kötelessége lett volna: ki csinálja meg az emberiségnek az erkölcsi világforradalmat, melynek megindítóját ma ő benne tiszteljük?

A család legközelebb áll saját egyedi önzésünkhöz, s mert ma kiváltképen önzők vagyunk, azért vagyunk annyira családuiasak.

Elszomorító, mennyire keressük az okokat, hogy embertársainkon tudhassunk, magunkat tőlük megkülönböztethessük. A felekezet, a foglalkozás, a politikai, a társadalmi körök és elvek mind arra valók mi nekünk, hogy elzárkózhassunk másoktól. Kereteket, szabályokat állítunk fel, csak azért, hogy legyen okunk megvetni azokat, a kik, ha csak meggonddolatlanságból is, átlépték e kereteket határait. Az a sokféle becsület, polgári, uri, katonai, lovagias becsület mind arra való, hogy ezek szerint egymást lenézhessük, megoszthassuk. Hallgaton még családi becsületben is hiszünk, ki-ki magának. Ez a becsület bizonyosan a nemes embereké, a kik a honfoglalástól kezdve számítják és azoké a sikkasztó, csaló, betörő jó gyermekeké és családapáké, a kik mindnyájunk ellen hívek voltak családjukhoz.

Nincs az a bűn és hiba, melyet a család az „áldott jó fiú“-nak, a „hű családapá“-nak meg ne boesásson. Ha a szomszédéknak is ennyire meg tudnánk boesítani, roppantul felvirágoznék a keresztyéni szeretet. De itt a bökkenő. Az a családapa, a ki a szomszédok szemében közönséges szélhámos, a feleség és gyermekek szemében kedves papa, jól kereső férfi, a kinek ők mindenben hű szövetségesei. Az a politikai vagy egyéb vigécz, a ki a tömegek megosalásával kereső kenyerét, míg orgazdaságért be nem csukták, a szülők szemében a leghálásabb fiu a világon, mert eltartotta őket. Az a híres fis-

azon lehetőségnek, hogy a kiegészítés kötelessége rájuk nehezu.

Felsőbb iskoláink fentarthatása a változott viszonyok folytán fokozódó szükségletek miatt csak államsegéllyel történhetik. E tekintetben sem lehet az állam ellen panaszkodni, mert úgy a kormány, mint a törvényhozó testület elismervén a nagy szolgálatot, melyet a köznevelődésre nézve iskoláink fentartásával teszünk, középiskoláink fentartására megadja a szükséges segélyt. Ezekből is kitűnik az, hogy ha bár az állam, szuverenitását védve nem enged is, hogy az egyház az állam felé emelkedjék, de nem harcol a közjó előmozdítására törekvő egyház ellen, sőt támogatja azt.

Azon aggódóknak, kik a törvények káros hatásaitól félnek megnyugtatóskorra, rámutat egyházunk nehéz küzdelmekkel teljes múltjára, melyben nem vészett el, sőt győzelmesen kelt ki azokból, mert a Krisztus által hirdetett örök igazságok romolhatatlan alapjára van építve, melyen a pokol kapui sem vehetnek diadalmat. Nincs tehát azon új viszonyoktól sem okunk félni, melyekbe egyházunk az egyházpolitikai törvények által jön, mert azokat a szabadság lelke által áthatott törvényhozás alkotta s a protestánsizmussal megegyező, a haladó kor nagy és szabad eszméi megtestesülései.

A jelentést a közgyűlés megérdemelt és hosszantartó lelkes éljenzéssel vette tudomásul. Az egyh. ker. gyűlés utasítja a lelkészeket, hogy a népet a törvényekről, s a teendőkről felvilágosítsák s utasítsák.

A számvévszék jelentése szerint az egyh. ker. ingó és ingatlan vagyona: 1.789.828 frt, ennek ellenébe a teher: 1.757.796 frt. A vagyon szaporodása 12.578 frt 5 kr., a teher fogyása pedig: 1.131 frt 99 kr.

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület őszi közgyűlése.

— Saját tudósításunk —

A tiszáninneri ev. ref. egyházkerület folyó hó 17—18. napjain, Sárospatakon tartotta meg az évi őszi közgyűlést, Kun Bertalan püspök és br. Vay Béla főgondnok elnökléte alatt.

A püspöknek, buzgó, szép imádsága után, a főgondnok üdvözölte az egybegyűlt közönséget, örömet fejezve ki, hogy a több százados főiskola falai között, mint főgondnok ez alkalommal első ízben jelenhetett meg.

Egyházkerületünkben egy egyházi és egy világi egyházkerületi tanácsbírói állásra a szavazatok még az évi tavaszi közgyűlés által elrendeltetvén, most jelentés tétetett a szavazatok eredményéről.

kális, a ki a legképtelenebb gazüzetek után, melyeket mint ügyvéd és képviselő véghez vitt, utóljára leveti magát a harmadik emeletől s meghal, oly kitűnő családapa volt, oly úri módon eltartotta családját, mint senki más. Ehhez képest az a szegény kis hivatalnok, a ki fizetéséből akarja hat gyermekét eltartani, szívtelen gazember, a ki inkább nyolezad magával koplal, mintsem megvesztegettesse magát. Holott ha nem riadna vissza semmitől, mint a többi becsületes családapa, jól élnének mindnyájan, még ő is, mert elvégre ő az első ember, a kereső a családban.

Igazán megindító látni, milyen szép is ez a mi családi életünk. Ez a család a mi örök menstégünk, a mi boldogságunk, a hová összehordjuk, a mit összezsalhattunk lophattunk az emberek között. Ez az a talpalatnyi föld, a hol mindnyájan becsületes emberek vagyunk, ha különben rendőrségi jutalom van is kitűzve fejünkre. A kifütyölt tenoristát, a bukott diákot, a lelézázott politikus megvigasztalja otthon a családja: Oh, lelkem, csak az ellenségeid tették veled ezt a csúfot.

Ki meri még azt mondani, hogy a család nem a legjobb jóakarónk?

(Vége köv.)

E szerint egyházkerületi világi tanácsbíróvá, igen nagy szavazattöbbséggel Miklós Odön választott meg. Az egyházi tanácsbíróiságra Nagy Ignác, miskolci és Révész Kálmán, kassai lelkész között újabb szavazás rendeltetett el; sőt, minthogy Mecner Józsefet, az abauji egyházmegye gondnokává választotta meg, az így megüresedett egyházkerületi világi tanácsbíróiságra is elrendeltetett a szavazás.

A sárospataki főiskolában ez iskolai évben állított fel az 5-ik theológiai tanszék. Annak betöltése végett pályázat volt kitűzve. Az egyházkerület közgyűlése, a három pályázó közül Dr. Tüdös István, miskolci segédlelkészt választotta meg.

Bejelentetvén Dr. Bartha Bélának a főiskola, kötelekéből való kilépése, az egyházkerület sajnálatát fejezte ki, távozásá felett s jegyzőkönyvében, meleg hangon nyilvánítja elismerését kitűnő tanári szolgálatait.

A Dr. Bartha Béla távozásával megüresedett jogi tanszékre is már előbb pályázat hirdettetett. Ennek határidejére, két pályázat adatott be; e közül azonban az egyiknek bizonyítványai forma hiányok miatt visszaküldetvén, választásra jelöltetett és meg is választott Dr. Mecner Sándor.

Jogtanáról és jogakadémiáról levén szó, megemlítem, hogy az egyházkerület elhatározta, hogy jövőre a jótéteményes jogászok, a négy évi tanfolyam alatt, legalább egy fél éven át kötelesek a magyar protestáns egyház történetét, vagy az erkölcsant hallgatni.

A theológiai tanárok nyugdíjazásának kérdése, tanulmányozás végett, az egyházkerületnek tétetett át. Most, ez ügygyel kapcsolatban, csak annyi mondatott ki, hogy a theologus ifjak, ezen nyugdíjra semmivel sem fognak megterhelhetni s helyettük az egyre eső 6—6 forintot évenként az egyházkerület fogja a Hollandi tából a főiskolának kifizetni.

Az országos lelkészi özvegy-árva gyám-tár konventi tervzetére beadott egyházkerületi észrevételeket dr. Kovács Gábor egyházkerületi világi főjegyző összegezte. Azok legnagyobb részben elfogadtattak. Legjelentékenyebb ezek között az, hogy az egyházkerület papsága méltánytalannak tartja azt, hogy a tervezetben a papi jövedelem nem egyforma alapon számítottatott fel, más levén levén e tekintetben a felszámítási kulcs az erdélyi és más a többi egyházkerületek kimutatásában és felszámításában. Egy másik, a mit egyházkerületünk a konventtől kér az, hogy a rendes vallás-tanárok is vétessenek fel a tervezett intézménybe.

A főiskolai gazdasági választmány elnökévé újabb 6 évre ismét Nagy Gusztáv, akadémiai tanár választott meg, eddigi fáradságainak nagy elismerése mellett.

Egyházkerületi közgyűlésünk felir a konventhez, hogy az illető miniszteriumnál tisztelettel sürgeesse meg az országos tanári nyugdíjazás életbe léptetését. A főiskolai tanári nyugdíjintézet felszámolási ügyének lebonyolítását pedig magára az intézetre bízta s csak ennek megtörténte után fog az egyházkerület a netalan függőben maradt kérdésekben véglegesen határozni.

Az egyházkerület további tíz évre ismét megkötötte a „Foncier” tüzkar biztosító társulattal a szerződést.

A „Protestáns sajtó” szerkesztője anyagi támogatást kért az egyházkerülettől, kérelmét azonban nem teljesíthette, részint mert arra alap nem áll rendelkezésre, részint azért, mert erős kifogások is tétettek ezen sajtó téves vezetése ellen.

Mint szívünkben fakadó fűjaldalmas, de kegyeletes tény említem meg, hogy az egyházkerület részvétiratot küldött József fűherczeg ő fenségéhez, a családját és a magyar hazát s benne a protestáns egyházat is ért megrázó veszteség és közös gyász alkalmából.

Több jelentéktelen házi közigazgatási ügyek felsorolásával nem foglalom le a lapok hasábjait. De lehetetlen meg nem említenem az ovációt, a melyben a gyűlés alkalmából br. Vay Béla, főgondnok, — ki

ily minőségben első ízben szerencsétlente Sárospatakat — több oldalról részesítettett.

Az első napi délelőtti tanácskozás be-rekesztése után ugyanis egy egész kis ünne-pély rendeztetett a főiskola imatermében, a hol a főgondnok megjelenvén, több tisz-telgő küldöttséget fogadott; így a főiskola tanári karát, a tanuló ifjuságot, a helybeli ev. ref. egyház presbyteriumát és a város küldöttségét. Mindenik küldöttség szónoka ihletett szavakban tolmácsolta a főgondnok iránti tiszteletét s ő találó lelkes szavakban válaszolt azokra. Szívüöl jövő beszédeiben sok volt a kormányzatra teremtett férfiú programjából, a melynek üdvös keresztül-vitelére annyi szép reményeket köthetünk s e helyen is kérjük reá Istennek segítő ke-gyelmét.

Lelkészképességi vizsgálatok. Debrecenben a most lefolyt lelkészképesítő vizs-gálatok eredménye, mint értesülünk, a kö-vetkező: Az első képességi vizsgálatra ielent-kezett 16 egyéü, mindnyájan vizsgára bo-esáttattak. Általános jeles osztályzatot érde-meltek: Füssy József, Juhász László, Lo-soncy Endre, Nagy Sándor, Szarka Károly.

Második lelkészképességi vizsgára 12-en jelentkeztek. Mindnyájan vizsgatételre bo-esáttattak. Általános jeles osztályzatot érde-meltek: Baltazár Dezső, Kovács Lajos, Lene Géza, Virág István.

A vizsgálatok lefolyása felett a bizott-ság örömet és meglegedését nyilvánította ki.

A nagybányai ref. egyházmegye indo-kolt kérvényt nyujtott be a tiszántuli ref. egyházkerület közgyűléséhez, államsegély-osztalékának 500 forintra felemelése iránt. Szomorú adatokra támaszkodik. A lelkészi állomások 69%-a 600 frt fizetésen alól van! A tanítói állások fele 300 forinton alul, 5 még a 200 frtot sem éri el, a hívek mégis többet fizetnek a legtöbb helyen egyházi és iskolai adóba, mint államadójuk s maga az egyházmegye az oláhság körében exponált képviselője a magyarság ügyének. Kiáltó szükség, mely egyházi s állami szempont-ból gyors segélyt követel.

TANÜGY.

Egyetemi előadások. A budapesti tudománys egyetemnek mind a négy karán kezdődtek meg az előadások. A beiratásokat még végleg nem fejezték be, de az eddigiek-ből is következtetni lehet, hogy a hallgatók száma az idén ismét nagyobb lesz. Az egye-temi tanács mindent elkövet, hogy elvégre is kiépíttessék a központi egyetem, melynek kőfallal bekerített telke különben is diszte-leníti a helvárost. Nekünk az a megjegyzé-sünk az egyetemi túltömöttség ellen, hogy nemesak a szűk helyiség miatt a kényelmes és szükséges elhelyezkedés lehetetlen, hanem a túltömöttség a sokkal fontosabb tanügyi tekintetben is felettébb hátrányos.

Egyházkerületi tanügyi bizottság ülése Debreczenben. A tiszántuli ref. egyházke-rület őszi közgyűlése tudvalevőleg e hó 21-én kezdődik. Az egyházkerületi tanügyi bizott-ság, mely különben új szervezésnek néz elébe, e hó 18-án tartotta a hozzá utalt ügyeket elő-készítő ülését. A debreczeni főiskola tanári karának tagjain kívül részt vettek benne Kiss Aron püspök mint elnök, Szabó János, Lnkács Odön, Széll Kálmán esperesek, Jóó István egyházker. középiskolai felügyelő, Tóth Sámuel e. k. főjegyző, Nánássy Lajos, Kiss Albert, Dicsőfi József debreczeni lel-készek, György Endre, Szinay Gyula, Sz. Szabó László.

A gyűlésnek számos kisebb-nagyobb fontosságu tárgya volt, melynek mindenikére megteszi javaslatát a bizottság, ilyenek né-mely gimnáziumokban új tankönyvek enge-délyezése, s a debreczeni főiskola gimnáziumi helyettes és segédtanárok alkalmazása. Szomorú jeleuség, hogy a debreczeni főiskola gimnáziumából mintegy 100 növendéket kel-lett hely hiányában visszautasítani. Külö-nösen nagy volt a visszautasítottak száma az V. osztályban. A gimnáziumba végleges jelen-tés szerint 737 növendék iratkozott be, négygyel kevesebb, mint tavaly. Az akad.

igazgató jelentése szerint a theológiára 31, a végzett hittanhallgatókkal 37 egyén van beírva, tavalyhoz képest a csökkenés 18. A tanári-kar a tavaszi gyűlésre tesz jelentést a csökkenés okairól s orvoslásairól. Az eddig beírt joghallgatók száma 192, vagyis 22-vel kevesebb, mint tavaly, de a létszám még emelkedhetik. A végleges adatok szerint a tanítóképző-intézetbe 87 növendék irattkóztott be, holott harmadéve még 109 volt a létszám. A tanítóképző int. igazgató-jelentése feloleli a tananyag beosztását és a tankönyvek ügyét is.

A theologiai magántanárok képesítés szabályzatát az arra kiküldött bizottság be-terjeszti s az ülés azt egész terjedelmében magáévá teszi.

Ellenben nem teljesitheti az országos tanítói árvaház ama kérelmét, hogy a főiskolába járó növendékeit általában mentsek fel a beíratási- és tandíjak alól, mint vagyontalanokat. A beíratási díj alól senkit mentesíteni nem lehet s a vagyontalanság csak egyik kellék a tandíjmentességhez, a másik a jó tanulás; a kettő fennforgása esetén a tandíjmentességet ugys megadják.

Erdekes részét képezte a tanácskozásnak ama jelentés, hogy a gimnázium millenneumi értesítőjében a gimnázium története a tervezett 13 iv helyett 27 ivet foglal el s ez utótrő munkában mintegy 10 iv nagybecsű adatokat tartalmaz a magyar oktatásügy történetére nézve. Az értesítő már teljesen ki van szedve, eddig tisztán nyomdai akadályok miatt nem jelenhetett meg. Terjedelme 36 iv leendő.

A békési gimnázium államsegélyért folyamodott. De a miniszter csak az esetben hajlandó a segélyezésre, ha a gimnáziumot 8 osztályúvá fejleszti a fentartó testület. A fejeletést el is határozták; a város 10000 frt értékű telket s 10 ezer frt készpénzt ad az építkezésre, a melyhez még a meglevő 40,000 frton kívül 60,000 frt s az évi fentartás és a mostani jövedelmeken felül 12,000 forint szükséges. A 60,000 építkezési és 12,000 frt évi segélyt az államtól kéri a fenntartás s a tanügyi bizottság melegen ajánlja ez ügyet az egyházkerület s általa a konvent figyelmébe.

Sajnálattal vette tudomásul a bizottság Buzás Pál jogtanár betegségét s a helyettesítésekre vonatkozó intézkedéseket jóváhagyta; Bacsoni Lajos jogtanárnak pedig okt. 1-ig szabadságot javasol adni egészsége helyreállítása végett.

Annak a követelménynek, hogy a kerületi ref. gimnáziumokban a vallás-tanárok rendes tanárok legyenek teljes fizetéssel, eddig csak a h.-m.-vásárhelyi gimnázium tett eleget; némely gimnáziumokban most van az ügy folyamatban, mások anyagi erejük fogyatékos voltára hivatkoznak. Mezőturon 1000 frt fizetés volna megállapítva, de tényleg csak 600 frtot adnak, M.-Szigeten pedig ugy segítenek a 700 frtos fizetésen, hogy a vallás-tanár két tárgyat ad elő a jogakadémián s a mellett az ipariskolában rajzot is tanít.

Az akadémia tanári helyettesítések kapcsán e jelentés tudomásul vétetett s egyszersmind a helyettesítésre vonatkozó általános szabályzat elkészítése sürgettetik. — Azután olvastatott a vallás és közokt. miniszter leirata a gimn. felügyelő orsz. nyugdíja ügyében, melyszerint nevezett felügyelő a nyugdíj törvény értelmében az orsz. tanári nyugdíjintézetbe föl nem vehető. Minthogy ez ügyben újabb intézkedésnek van helye, az az egyh. kerülethez fölterjesztetett. Felolvasták továbbá a beérkezett vallástani isk. kézikönyvekre adott bírálatokat s új pályázatot tüztek ki: 1. vallástörténelemre, 2. prot. egyháztörténelemre 1896. szept. 1. határidővel.

Ezután a gimn. felügyelő többrendbeli előterjesztése került szőnyegre, melyek közül kiemelendő az állami főfelügyelet tárgyában készített jelentése s melynek egyik passzusához, mint fontos dolog, pótlólag tétetett a közokt. miniszter 1892. évi idevonatkozó utasításának 4. §-a, melyszerint bármely miniszteri biztos s így a tankerül főigazgató is csak akkor látogathatja meg az autonóm felekezeti középiskolákat, ha az illetékes főhatóság utján az igazgatót látogatási szán-

dékáról értesíti. E jelentés kapcsában a főfelügyeletet illető utasítási tervjavaslatot is készítet a gimn. felügyelő, mely az egyh. kerülethez jóváhagyás végett fölterjesztett. Több kevésbbé jelentékeny ügy letárgyalása után a gyűlés este 6 órakor véget ért.

A pápai ev. ref. főiskola új épületének felavatása f. hó 15-én ment végbe szép ünnepélyességek között. Már 14-én este megérkezett Budapestről a tanügyi kormány képviselőtében Zsilinszky Mihály államtitkár és vele jöttek Tisza Kálmán dunántúli egyházkerületi főgondnok és Csiky Kálmán miniszteri tanácsos, ki annak idején, az építkezési költségek kölcsönös megállapítása céljából, mint kormányképviselő szerepelt Pápan.

Szeptember 14-én este diszelszólás volt a pápai színházban, azután pedig a kiválóbb vendégek Fenyvessy Ferenc országgyűlési képviselő pompás kastélyában találtak rendkívül szívélyes fogadtatásra. Az ünnepély napján először istentisztelet volt a pápai református templomban, melyet minden zugában megtöltött a hatalmas nagy közönség. Kiss József theol. tanár mondott itt szép alkalmi egyházi beszédet. Tizenegy órakor az új, minden ízében nemesen szép, kétemeletes iskolai épület óriási aranyu tornateremben tartott ünnepélylyel nyitott meg a pápai új alma mater. Jelen volt ezen ünnepélyen a dunántúli vidékeknek számtalan notabilitása, lelkészek mellett számos orsz. gyűl. képviselő, tanfelügyelő, és a közélet más tereinek jelesei. Az ünnepélyt a theologiai akadémia ifjúságának énekkara nyitotta meg és zárta be a hymnus és a szózat elénekülésével, közben pedig Czike Lajos ó-szónyi lelkész, mint főiskolai gondnok tartott egy rendkívül szép, a főiskola homlokzatának feliratából: „dunántúli reform. egyházkerület az Istennek, a hazának és a tudománynak”, — tehát ezen felirattól kiinduló, valóban mesteri vonásokkal esetelt, remek beszédet. Délben közeledt volt a Griff szálloda nagy termében, hol az óriási nagy közönség csaknem bálmalatos figyelemmel hallgatta meg a számú felköszöntőt. Estve pedig a gimn. segélyegylet javára szépen sikerült bál tartott. Tiszántúli ev. ref. egyházkerületünk és a debreceni főiskolát ez ünnepélyen Csiky Lajos theologiai tanár barátunk képviselte, ki Pápan épen ezen napokban mint pót és javító érettségi vizsgálati kormányképviselő is szerepelt. A körünkől oda ment tanferfit értesülésünk szerint a dunántúliak mindenoldalról kitüntető szívélyességgel fogadták.

A budapesti kir. József-műegyetem is megnyitott f. hó 16-án s folytatja azon fontos munkálkodását, a melytől alig ötven évi létezése alatt megblonyított, hogy a magyar nemesek a szónoklás, jogi politikai élet iránt fogékony, hanem a művelői téren is kiváló képességet képes elsajátítani. Sajnos, hogy a politechnikum bérházakban is kénytelen zsellérkedni. Entz Géza dr. mult iskolai évről beszámolójából kitűnik, hogy az 1894—95-iki iskolai év első felében a műegyetemnek 1041, a második felében 910 hallgatója volt. Ezek közül 43% a mérnöki, 40% a gépszemélnöki, 11% az építészeti, 2% a vegyészeti, 1% az egyetemess osztály tagja volt. Kubicek Emil, Somlyó József, Korbuly Sándor oklevélben kiérdemelte a szigorú feltételekhez kötött kitűnő minősítést. Ösztöndíjat 71 tanuló élvezett, összesen 17,677 frt összegben. Elengedett tandíjak összege 5220 frt. A hadügyminiszter által a katonai építész-mérnökké leendő tehnikusok ösztöndíja egyenként 500—1000 frt leendő.

A budapesti tudomány-egyetem megnyitása alkalmával tartott beszédekben — a lelépő rektor Fodor József és a fellépő rektor Lengyel Béla közt — ellenkező nézet talált kifejezésre. Mert míg Fodor az egyetem decentralizációját óhajtja, ugy hogy az orvosi kart a belügyi, a jogit az igazságügyi minisztérium kezében kívánja adatni, s csak a filozófiai kart hagyná meg a közoktatási minisztérium kezében: addig Lengyel nem ismeri el helyesnek az egyetem állapotának azon javítását, hogy felső tanintézetünket és töredékeit oly hatóságok alá helyezzük,

a melyek adminisztratív közegek növeledését tűznék czéljául.

Makón Csanádmegye székhelyén f. hó 15-én nyit meg az állami főgimnázium az egész vidék intelligenciája felekezet nélküli együttes öröm ünneplésével. Dr. Tóth Sándor igazgató vette át az intézetet, melyhez Dessewffy esanádi püspök járult 40 ezer forinttal.

A dévai állami tanítóképző-intézet okt. 1-én tartja 25 éves fennállása emlékünnepelet.

UJDONSÁGOK.

Ifjúsági választás a debreczeni joga kadémián. A debreczeni jogász ifjúság segélyegyesületének hivatalnokait e hó 19-én. választotta meg; első lett Kovács Kálmán IV. é. jh. 79 szával, Torday Sándor III. 2. jh. 70 szavazatával szemben; jegyző: Nagy Sándor 3. é. jh., pénztáros: Lukács Odön, é. jh. és ellenőr: Visky Sándor 3. é. jh.

Szeles Eteleka Szeles Lászlóné bünperében — ki Jenő főhercege nevére 7000 frt értékű váltóhamisítás miatt vizsgálati fogságban van — habár ügyvédje Guthi Soma dr. által szabadlábra helyezéseért 300 frt kaució ajánlatot fel, — újabb határozat a vizsgálati fogságot továbbra is fentartja.

Mitrovics utóda. Ily czim alatt helybeli lapársainkban egy téves információ alapján közleményt olvasunk, mely szerint a tiszántúli ref. egyházi kerület most lefolyt sárospataki közgyűlésen Mitrovics utódjává dr. Tüdös István miskolci ref. segédlelkészt választotta. Mitrovics tárgyai: a gyakorlati lelkészet és ker. erkölestán; Tüdöst pedig az *ujjonnan felállított* ötödik, dogmatikai tan-székre választották meg. A sárospataki iskola főhatósága örül, ha Mitrovics, a meddig csak lehetséges, folytatja tanári előadásait, s nem is lehet méltó utódját két nap alatt elővárszolni, nem is említve, hogy minden lelkészválasztás után le kell folyni a törvényszerű időnek, hogy az teljesen bevégezett ténynyé legyen s hogy a szükséges tanári pályázat kihirdetéséhez sem elég 2 nap a villamosság korában sem.

A tehnikusok kongresszusa Zürichben f. hó 9—11-ik napján fényes ünnepélyekkel folyt le. Ez ötödik ily nemzetközi kongresszus volt, melyen a világ minden részéből miutegy 300 tudós, tanár és mérnök jelent meg. Magyarok is szép számmal voltak képviselve, különösen a budapesti műegyetem, államvasut és selmei akadémia küldöttéi által. Elnök Tetmajer L. hazánkia volt.

A zongora mint idegbaj okozó. Abból a körülményből, hogy Amerikában nők is lettek banditákká, s vagy férfiruhában önmagok is raboltak; vagy a rablók szükségletei beszerzésére mint parasztnak öltözött nők mentek be a városokba, s voltak a rablóélet előmozdítói: tudósok azt következtetik, hogy a rémregények zavarják meg az ilyeneket. De ezeknél a nőkre a zongorát még károsabbnak tartják, mert ez a női idegeket támadja meg, s teszi tönkre. Igy — ha igaz — kiszámították, hogy 12 éven alóli zongoratanuló lány közül 1000-ból 600 szenved idegzavarokban, a később kezdők közül harmaddal kevesebb, mig nem zongorázó 1000 nő közül csak száznak romlanak meg idegei. Vagy ne kezdjenek tehát 16 éven alól, — vagy épen ne is tanuljanak zongorázni.

Berlini illetékes köröket nagy izgatottságban tartja azon szenzációs esemény, hogy *Hammerstein báró* a konzervatív — fundális *Kreutzzeitung* volt főszerkesztője, ki a lap 400.000 márka alaptőkéjét is majdnem teljesen elköltötte *Fiakenstein* gróf nevére 200.000 márkáról szóló váltót hamisított s hozott forgalomba.

Liptómegeyében már beköszöntött a tél, amennyiben már 17-én hegyek dombok és fensíkok hóleppellel voltak terítve s nyolcz foknyi hideg van.

Kendrői Gyulát a Salgó-tarjáni bányák pénztárosát, ki kocsin *Vikszal* bányahivatalnokkal utazott *Inaszóra*, hogy az ottani bányamunkásokat kifizesse s e végett 20000

frtot vitt — kirabolták. A nyomozás folyik, de még eddig eredménytelenül. A kirabolt pénztáros a kiállott ijedelemtől beteg.

Affendakisz Periklesz a nemzetközi kasszabetőrő a budapesti törvényszéki fogházból f. hó 5-én d. u. rendes napi sétájából szökést kísérelt meg, de sikertelenül, sőt ugrásából visszaesve lábát megsértette, s most gyógykezelés alatt néz a felgyógyulása után reávaró kemény fegyelmi büntetésre, melylyel a szokási kísérletet jutalmazták.

Az ágyal erdőben azon a helyen, hol László főherceg szerencsétlensége történt — kápolnát emelnek jövő év tavaszán, melyben évenként a szomorú nap évfordulóján gyászisteni tiszteletet tart a kisjenői r. kath. lelkész.

A kávé illoxérája. Közép- és Délamerika kávétermő vidékein is felütötte a fejét az a féreg, mely a kávé gyökereit pusztítja. 1869-ben lépett föl a kávéültetvényeknek ez a csapása először, messze Ázsiában: Ceylon szigetén, a hol egyetlen év alatt 45.000 tonnáról 25.000-re apasztotta a learatott kávébab mennyiségét; azóta is évről-évre terjed a gyökérrítő féreg, s a különben virágzó indiai sziget a kávékereskedelemben minden jelentőségét elvesztette. A rettegett növényjárvány 1879-ben Jáva szigetére is átterjedt, s itt aztán csupán a kormány birtokában levő kávéföldeken, tíz év alatt 8 millió font (mintegy 90 millió forint!) volt az üzleti veszteség — a magánültetvényesek telepein bizonyára külön ugyanennyi. Most Campinas vidékén, Braziliában ütött ki a vész, a gyökérrítő mikrobumot már megtalálták, de ellenszere vajjon meddig fog késni? Bizony busulása leszen e miatt — a kávénénikének.

Kosciusko szilve. Morosini velencei gróf a rappersvili lengyel muzeumnak ajándékozta Kosciusko lengyel nemzeti hősnak szivét, mely eddig az említett olasz család birtokában volt. A szivét még ebben a hónapban nagy ünnepséggel helyezik el a rappersvili muzeumban. Kosciusko teste a krakói régi király-sírboltban nyugszik. A rappersvili muzeumot a zürichi tó partján Platen gróf alapította.

Délamerikai földalatti város. Alverado Manuel a guatemalai Agim vulkán oldalain elterjedő gyönyörű ültetvények birtokosa a mezei munkák alkalmával véletlenül indiánus edényre és fegyverre akadt. Ez arra buzdította őt, hogy ásásokat eszközöljön, a melyekhez nyomban hozzá is fogott. Az ásások egy roppant kiterjedésű ősi-indiánus város romjait fedték fel, melyet Pompejihez hasonlóan a tűzhányó hegy lábára öntött el. E föltevést indokolja az is, hogy nemesak sok házra bukkantak, de még esontvázkra is, a melyek olyan helyzetben voltak, mintha egy váratlan veszedelem hirtelen vetett volna véget életüknek. Tömérdek fegyvert, edényt, ékszert és műmaradványokat hoztak napfényre. Az utóbbiakon világosan észrevehető a művészek az a törekvése, hogy a természetet lehetőleg hiven utánozza. E műmaradványok között vannak szobafélék is részben az indiánus, részben az európai, részben a mongol típus vonásainak visszatükrözésével.

Máder Gyula hevesi születésű orvosnövendék nem ismeretes okból de, valószínűleg a feletti elkeseredésében, hogy egy tantárgyból többször megbukott, Budapesten Sándor utcai 6 sz. a. lakásán f. hó 16-án — öngyilkos lett.

Miletics Szvetozár ünneplése. Szeged szerb agitátorok a délvidéki szerbek közt pénzt gyűjtenek, hogy Miletics Szvetozárnak, hetven éves születés napja alkalmából, törleszthessék mintegy 30000 forint adósságát és öregségére gondtalan életet biztosítsanak neki. Az adakozásra való felhívásban úgy tüntetik föl Mileticsét, mint a ki a szerb nemzeti eszme szolgálatában mártírságot szenvedett. Szegeden Majszyk Sándor és Ramadinovics Szofa odaváló kereskedők gyűjtenek, amin nagyon meg vannak botránkozva a szegedi hazafias szerbek, akik a hazaárulásért hosszú fogságot szenvedett Mileticsét nem tartják szerb nemzeti mártírnak és nem is adakoznak.

A millennium és az új országház. A miniszterelnök tudatta a főváros közönségével, hogy igénybe veszi a törvényhatóság hozzájárulását az új országház előtti térségnek a millennium idejére leendő rendezéséhez. Minthogy pedig az ezredéves ünnep egyik kimagasló mozzanata lesz az új országházban tartandó országgyűlési diszülés, fölhevja a fővárost, hogy — a késedelem elkerülése végett — a rendező munkálatokat már a jövő év kora tavaszán elvégeztesse.

Sátoralj hely új városháza. Sátoralj helyen a napokban ment végbe az új városháza felszentelési ünnepélye Molnár főispán, a megyei notabilitások és a városi képviselőtestület jelenlétében. Az ünnepséget Barthos József főszolgabíró beszéde nyitotta meg, ő utána Ujfalussy főbíró ecsetelte a város haladását.

POLITIKAI SZEMLE.

Belföld.

Orosznák Benő ezredest a 73. honv. gy. dandár parancsnokát, a király a honv. Ludovika akadémia parancsnokává kinevezte; egyszersmind Nemes-Ságoti Szvetics József altábornagynak a Ludovika eddigi parancsnokának — a honv. főtörvényszék elnökségében való meghagyása mellett, nyugállományba helyezése alkalmából a 2. oszt. vas-koronarendet díjmentesen adományozta.

A nemzeti kongresszus ellen nyilatkozatok még folyton történnek nemzeti-ségi vidékekről. Legközelebb **Németh Lipcse** képviselő testülete fejezte ki tiltakozását határozatilag, melyben kijelentette, hogy a kongresszus határozatait nem teszi magáévá.

A mágrábi első választókerület községi választásánál 231 szavazó közül 145 szavazott, s a kormányparti liberális jelöltek 116—132 szavazattal győztek az ellenzék 13—30 szavazata ellenében.

Cegléden Hegedűs Károly lett megválasztva országgy. képviselőnek 492 szavazattal **B. Molnár Sámuel** 390 szavazata ellen. A megválasztott is független párti, így párt el nem szenvedett; de megfigyelést érdemel az a körülmény, hogy bár Kossuth Ferencet egyhangulag választották volna meg, addig általa az ajánlott B. Molnárt elejtették.

Kisúca-Ujhely trencsénmegyei mezővároska képviselő testülete szeptember 16-én állítólag — következő határozatot akarta meghozni: „Városi főjegyzőnk nem vezetheti az állami anyakönyveket, nem szabad kötnie polgári házasságokat, a város ezen célokra át nem engedi tulajdonát képező termét és semmivel sem járul az ez által felmerült költségekhez.“ Nem adunk hozzá kommentárt, anélkül is felismerik benne a néppárt és a panszlavizmus kezét.

A politikai foglyok megkegyelmezéséről Pázmány Dénes a „Magyarország“-ban és helyesli, hogy e románoknak szabadon bocsátásával megszüntesse a kormány a román „martyriumot“ s lejáratta Urechia maestróságát. — Jól megválasztottnak mondja a szabadon bocsátás pillanatát is: mikor t. i. azt nem is várták, nem is számolhattak rá, hogy az úgy esett, mint az ajándék, mit vásott gyermeknek adni szoktak, mely anyai utasítást is tartalmazott: „eredjétek és viseljétek ezután magatokat jobban.“ A magyar nemzet minden egyetértést komolyan ohajtó tagja is helyesli e tényt azon hazafias és bölcs tanácsal, románhoz, tóthoz, szerbhez különbség nélkül: lássák be, hogy a magyar nem adhat semmiféle szeparalistaszter territorialis koncessziókat s ehhez nincs is joga senkinek; Magyarországot ethnografiája, geografiája, — hozzátehetne volna történelmi, közgazdasági és politikai helyzete, feldarabolhatlan egészszé teremtetten, melyből semmit sem lehet amputálni, elalkudni. Erdélyt míg egy magyar él, nem engedjük elszakítani; pedig valamennyi román a világon nem elég, hogy a magyar fajt legyőzze, kiírta, még ha mint egy **hódító politika eszközei** harcra provokálnának is, mely iszonyu vérbe kerülne. Ha a magyar alkotmány és nemzeti

államon belől, hazánk földjén akarnak a nemzetiségek fajukat szellemileg emelni, anyagiilag gyarapítani: — a magyar nemes törekvésökhöz szívesen hozzájárul; mint megosztja velök a teljes polgári egyenjoguságot, az egyéni szabadság korlátlan biztosítását — mint e haza minden tagjának közös tulajdonát, mire mindnyájunknak feltétlenül szükségünk van; de ez ország territorialis épségét és nemzeti jellegét minden körülmények között megvédelmezzük. Ezt tartásuk eszökben, — mert már megtanulhatták, tapasztalhatták — a megkegyelmezettek, s tanítsák meg rája övéiket is. Ezzel a törhetlen hazafi és nemzeti érzéssel üdvözljük mi és bocsátjuk övéik közé a megkegyelmezetteket. Vajha lelkökre véve mondanák visszhangul e hazán kívül élő proletároknak, s testvéreinknek itthon: Ugy legyen!

Külföld.

Az osztrák minisztérium: *Badeni gróf* miniszterelnök és belügy; *Weltersheimb* Zenó honvédelmi-, *Bilinski* lovag pénzügy-, *Gautsch* báró közoktatásügyi, *Glanz v. Eichan* báró kereskedelemügyi, *Gleispach gróf* igazságügyi, *Lebedur* János gr. földmívelésügyi miniszter.

A hivatalos kinevezést körülbelül két hét múltára, a parlament megnyitását pedig okt. 20-ára teszik. A politikai pártok tehát csak azután, ha az új kormány programját kifejezi — foglalhatnak állást a kormányval szemben, mert addig a kormány nem is tárgyal egy párttal sem.

A **lengyel** miniszterséget tehát csakugyan elejtik, s átruházzák Bilinski lovagra; de **cseh** minisztert sem neveznek ki.

A miniszter programjában különben a „Fremdenblatt“ szerint nem lesz semmi olyan, mely a mérsékelt pártok visszatérését felidézhetné. **Új választási**, törvényjavaslat, **adóreform**, s a **Magyarországgal való kiegyezés**, melyet az államérdek sürgősen követel — lesznek a program fő-tárgyai.

Az új miniszterium tehát mivel nem pártból alakuló, a pártok függetlenségét veszélyeztetni nem látszik.

Milán ex-király Takova gróf név alatt világ-utra akar kelni s Szerbiától végkép megválk. Szerbia bizonyosan nem sajnálkozik azon, ha látogatásaival nem szerencsételti, melyek mindig sok pénzbe szoktak kerülni a nyomott pénzügyi viszonyok között élő államnak. Milánra nézve lesz annyi haszna az utazásnak, hogy a megalázó viszonyok közül kiragadja magát s gyűjtani ismeretet, hogy egy azokat tartalmazó munka kiadásával felléphet a könyvszeres terén, mely az íróssággal foglalkozó király iránt az érdeklődést felkelti s nagy bevételt biztosíthat számára. Ki tudja nem lehet e még szükségére a tisztességes munka jövedelmére!

Hohenlohe herceg német-birodalmi kancellár több kisebb félreértés eltávolítása után megelégedetten tért vissza Pétervárról. A czár kilátásba helyezte, hogy a koronázás után **me látogatja** Berlint, Darmstadtot és Koburgot.

A bordeauxi sajtóügyi kongresszuson. **Singer Vilmos** a bizottság nevében indítványozza, hogy a legközelebbi kongresszus **Budapesten** tartassék. Az indítványt vita nélkül egyhangulag elfogadták, **Rákosi** Viktor francia és magyar nyelven mondott köszönetet. Megválasztották újra a nemzetközi bizottságot. Elnöke **Singer Vilmos** lett. — Ezután a kongresszust bezárták.

TÁVIRATOK.

József főherceg utja.

Budapest, szept. 20. **József** főherceg és **Windischgrätz** tábornagy ma este utaztak Zentára, ahová szombaton reggel Ő Felsége a király is megérkezik, hogy jelen legyen a zentai nagygyakorlatokon.

A miniszterelnök Kolozsvárott.

Budapest, szept. 20. *Bánffy* Dezső b. miniszterelnök a ma esti vonattal hosszabb tartózkodásra Kolozsvárra utazik. A miniszterelnök, a ki részt fog venni az Ő Felsege fogadtatásánál, folyó hó 25-én tér vissza a fővárosba.

A memorandisták köszönete.

Budapest, szept. 20. A szabaddalra helyezett martirok tegnap d. u. 5 órakor tisztelegtek *Bánffy* Dezső miniszterelnöknél. A jelentkezőket Pázmánd Dénes képviselő vezette fel és jelentette be. A miniszterelnök előtt Coroján ügyvéd tolmácsolta a kegyelmet nyertek hálás köszönetét, mire *Bánffy* rendkívül szívélyesen felelt a megszégyesült agitátoroknak s hosszabban beszélgetett velük. A martirok aztán felkérték a miniszterelnököt, hogy egyben átnyújtott hálafeliratukat a trón elé juttatni s hódolat teljes érzelműkről Ő felségét, a királyt biztosítani kegyeskedjék. *Bánffy* készségesen megígérte nekik, hogy köszönetüknek és hálateljes hódolatuknak a legelső adandó alkalommal tolmácsolja lesz.

Érdekes esküvő.

Budapest, szept. 20. A budapesti kálvintéri ev. ref. templomban Odeszchalchi Ilona hercegnőt *Zichy* József grófnak elvált nejét, ma délelőtt vezette oltárhoz *Zichy* Kázmér gr. Az esketési szertartást, a mely a legszűkebb családi körben folyt le, Szász Károly ref. püspök végezte.

Erős sertésvész Debreczen közelében.

Budapest, szept. 20. Debreczen közelében Búd-Szent Mihályon erős sertésvész lépett fel az ottani sertés állományban. — A betegségbe esett állatokat lebunkózták s a gyanusakat elkülönítették. A környéktől az inficiált községet szigorú határázár különíti el.

80 milliós kölcsön

Budapest, szept. 20. A főváros pénzügyi köreiből erősen beszélnek, hogy a kereskedelemügyi miniszterium egy 80 milliós vasuti kölcsön felvételére nézve tett előterjesztést. E kölcsönből első sorban fedeztetnének a tüggő adósságok, melyek között első sorban 20 millió követeléssel a Ganz-gyár szerepel. Az újabb beruházások között nagyobbösszeget igényel a budapesti keleti pályaudvar kibővítése. Ezeket kívül sokféle átalakítási és felszerelési tervezés igényelné a fenmaradó összeget, a mi talán a közeledő millenniumra tekintettel, nagyon is helyén való volna.

IRODALOM, MŰVÉSZET.

Előfizetési felhívás. Krisztus minden mindenkiben. Alkalmi és közönséges egyházi beszédek. — Fenti cím alatt egy kötetet szándékozom kiadni, még ezen év folyamán azon egyházi beszédeimből, melyeket debreceni segédlelkészkedésem alatt irtam és elmondottam volt. A kötet már egy év óta teljesen készen és rendezve van a nyomtatás alá, de különböző körülmények mind ez ideig visszatartottak és akadályoztak abban, hogy a kiadást megkísértem. Most is csak azon reményben vállalkozhatom erre, hogy pályatársaim és a nagy közönség szándékomból kivételében támogatni fog, s megadja nekem azon alkalmat, hogy a szigorú és méltányos kritika meghallgatásából további működésemre nézve hasznos utasításokat és tanúságokat merithessek. Ezen reménnyel fordulok a Nt. és tiszt. I. elkész. urakhoz, Collegámhoz és a nagyérdemű közönséghez, mely e beszédeket annyi rokonszenvvel fogadta. Tájékoztassék egyelőre csak annyit mondhatok, hogy e beszédekben mindenkor határo-

zottan a Krisztus evangélioma mellett foglaltam állást és ha a beszédek nem mind eredetiek is, mert majdnem felerészben hírneves angol és amerikai hitszónokok művei után vannak szabadon dolgozva, — a szellem, mely őket átlengi egy, a nyelvetet mindig magyar és az előadás tölem telhetőleg szép és emelkedett, s nem egy helyen a kor mozgó eszméivel is, keresztényi szempontból foglalkoznak. A körülbelül 250 lapra terjedő kötet előfizetési ára 1 frt 50; bolti ára 1 frt 80 kr. leendő, melynek beküldését ezimre (Debreczen, főtér) lehetőleg október 20-ig kérem. A kötet megfelelő pártolás esetén november hó végén, vagy december elején fog, azoknak, kik az előfizetési pénzeket beküldik bérmentve; ellenkező esetben utánvétellel megküldeni. Gyűjtőknek 10 példány után 1 ingyen példánnyal szívesen szolgálók. A szíves támogatást ismételtlen kérve, maradtam Debreczen, 1895. szeptember 15. Teljes tisztelettel *Mindszenti Imre*, ev. ref. segédlelkész.

Tompá Mihály hátrahagyott egyházi beszédeire hirdet előfizetést *Ferenzi B.* miskolci könyvkiadó, a ki több prot. egyházi műkiadása által nevét ország-szerte jó hangzásúvá tette. *Ferenzi B.* (akkor még Fraenkel) adta ki Tompának két füzetben megjelent egyházi beszédeit (1859 és 1864 II-ik kiad. 1870), valamint halotti emlékbeszédet is (1867). Mindezt most megakarja koronázni Tompa hátrahagyott egyh. beszédeinek kiadásával. A reliquiák két füzetben ez évi *Karácsonyra* jelennek meg. A sajtó alá rendezést *S. Szabó József*, debreczeni ev. ref. főiskolai tanár teljesíti. Az előfizetési vagy megrendelési ár 1 frt 50 kr. mely ez évi október hó 30-ig küldendő Miskolcra a kiadó címére. — Tompa, mint egyh. szónok is a legelső között áll hazánkban, művei maguk ajánlják magukat. Csak felhívni kívánjuk az előfizetésre olvasóink figyelmét s az eredményben sem kételkedünk!

KÖZGAZDASÁG.

Bányászati kongresszus. Nem véres harcok nagy áldozataival kivívott harcokról megtérő Hunyadiak menetét látta a napokban űs Hunyadvára, hanem a nemzetgazdaság egyik nagy horderejű ága a magyarországi bányászat és kohászatnak egyesületi tagjait, kik idei nagy gyűlésök megtartása végett gyűltek oda, az ország minden részéből; de tiszteletükre ezeknek most is ünnepi díszbe öltözött a kis város, s igazi magyar vendégiszterettel fogadta az érkezőket.

Fontos ténye volt a gyűlésnek bizottság kiküldése a *bányatörvény* megalakításának előkészítése céljából *memorandum és törvénytervezet készítésére*, mert habár *Wekerle* múlt évi nagybányai beszédében a bányatörvény megalkotását szükséges feladatnak hirdette: *Bánffy* báró miniszterelnök szilágysomlyói beszédében arról nem szólott, holott annak megalkotása a bányászat és kohászat kiváló nemzetgazdasági jelentékenységénél fogva annyira követelendő szükségesség, hogy az e tekintetben uralkodó bizonytalanság megakasztja az ügy fejlődését, pénzügyi szempontból hátrányos s a jogállamiság teljességén is esorbát üt.

A jövő évi nagy gyűlés helyül *Budapestet*, s arra meghívandóknak határozták a külföldi testvéregyesületeket is.

Cseti Ottó főbányatanácsos bemutatta magyar bányászati szintmérő műszerét, amely az idáig szerkesztett hasonló műszereket minden tekintetben felülmúlja.

Wekerle maga meg nem jelenhetett, de 500 frtot küldött, valamely szakban kitűzendő pályamunka díjazására. Nem jelent meg *Lukács B.* volt miniszter s *Kuun Géza* gróf sem. Ez utóbbi üdvözlő táviratot küldött.

Sóltz Vilmos az egyesület ügyvivő elnöke felolvasta jelentését, amely tulajdonképpen már kidolgozott memorandum a bányatörvény megalkotása s a magyar bányászat fejlesztése érdekében; konstataulta, hogy a magyar munkások főként azért tartózkodnak a bányákba lépéstől, mert az altisztek — *németek*. Ismertette, hogy a kormány Pécsent szén-, Diósgyőron pedig vashányászati szakiskolát fog felállítani.

Az új *tisztikarban* elnök *Teleky Géza* gróf, alelnökök: *Borbély Lajos*, a rimamurány-salgótarjáni bányák vezérigazgatója, *Graenzstein B.* államtitkár, *Sóltz V.* főbányatanácsos, akadémiai igazgató.

Bányászati dolgozataiért és fémkohászati cikkelyekért *Farbaky Gy.* kir. s. mérnököt jutalmazták meg.

Az egyesület székhelyének Budapestre áttétele ügyében a jövő évi költségvetés foghatározatot mondani.

Választmányi tagok a székhelyen: 12 és vidéken: 24. Délután 2 órakor az ülés befejeztetett, s a tagok banketre gyűltek.

Említésre méltó, hogy a közgyűlés a lovagteremben folyt le diszes nő-hallgatóság jelenlétében; s hogy felfogás, érzés, gondolkodás teljesen magyar volt; mi bizonyítéka annak, hogy e még nem régen idegen tisztek és munkásokkal telített nemzetgazdasági szak lehetőleg *magyarrá* vált.

A *Tisza-dunai* alvidék folyóinak végleges szabályozásához legközelebb hozzáfognak. A szabályozás az egészséges terv szerint kiterjed a Tisza-, Maros-, Béga- és Temesre. A Bégát zilipes esatornává fogják fokozatosan 12 millió frt költséggel átalakítani.

A *szerb sertések* Franciaországba Szalonikiból — hol 2500 sertés befogadására alkalmas szállások vannak közvetlen a tengerparton berendezve — tengeri uton szállítása már kezdetét vette. Legközelebb szept. 20-án 700 sertés indult el; ezt követi ismét 5000 sertés. Az árak Franciaországban a szerbsertésekre igen kedvezők; de kedvezők a szállítási feltételek is. A török vasutak is a szerb sertések viteldíjját leszállították.

Az *államvasutak díjbevételeinek* apadása, — az év első hét hónapjában 3,040.960 frt, — mely az államháztartásban is zavarral fenyeget, hovatovább alapos orvoslást követel. Ezt a *díjjszabások felemelésében* vélik megtalálhatónak; melynélfogva a szállítási díjak felemelése várható és pedig úgy a személy-, mint a teherszállításnál. A személyszállításnál a zónadíjjszabás elve s lényege megmarad, sőt a második kocsiosztálynál az eddigi díjjszabás is, legfeljebb a XIII. és XIV. vonalszakaszban fog némileg emelkedni; ellenben az első osztályt megszüntetve, e helyett *lukszus-szakaszt* rendeznének be nagy fényűzéssel, s 50%-kal magasabb viteldíjakkal. A harmadik osztály díjjai csak kevéssel emeltetnének, s a szomszédos forgalom díjjai itt is változatlanul hagyatnának. A teherszállítási fuvardíjak métermázsánként 10 krral emeltetnének, s a kevesebb díjjak ennyire kerekítettetnének ki. Ezzel akarnának segíteni a folytonos bevételi hanyatláson, s minél hamarabb. Az osztrák állami vasutakon már szept. 1-én életbe lépett a díjfelemelés, s bizonyára nagyobb haszonnal, mint ez a késedelem miatt a Magyarállamvasutakra elérhető, mivel a terményszállítások legnagyobb mérvé már akkorra általmegy.

Barnato — a délafrikai híres aranybánya király *Budapestre* készül jönni, hogy itt legújabb Londonban alapított *aranybánya-bankjának fiókot állítson* Amennyiben azonban nem a magyarországi bányászat emelésére irányul célja, hanem hogy a magyarországi tőkét is bevonja afrikai spekulációiba; — előre lehet látni, hogy kudarcot vall; mert magyarországnak saját területén való vállalkozásokra sines elegendő tőkéje.

Az agrárszocializmus orvoslása. Békéscsabai tudósítás szerint: A békéscsaba agrárszocializmus orvoslására fontos lépés történt, báró Hirschnek Fábry alispán előterjesztésére történt amaz elhatározásával, hogy 2500 holdas birtokát apró parcellákban eladja.

Szépségversenyt szándékoznak rendezni lovak részére angol szokás meghonosítása céljából, a millenniumi május és október havi nagy lókiállítások alkalmával. Ez eszme a lótenyésztők érdekeltségét kétségkívül fokozni fogja, s a magyar nagy lókiállításoknak is egyik vonzó részlete lesz.

A *millenniummal összeesik* az Ausztriával való vámközösség megújítása. Erre mutatva a P. N. vigyázatra serkenti a magyar kormányt, — nehogy a millenniumi ünnepségek tévesztő nagylelkűsége hangolja az osztrákokkal szemben, sőt ellenkezőleg egész nyomatékosan kell érvényre emelni, hogy Magyarországot sokkal több illeti meg, mint a mit a lefolyt időszakban élvezett; mert Magyar-

országára nézve a vámközösség csak irás még, s nincs kellő tényleges tartalma; megvan oly értelemben, hogy a két állam között nincsenek sorompók, de nincs meg a magyar és osztrák érdekek paritása. A magyar kormány feladata lesz tehát most, hogy a vámközösségbe tartalmat öntsön, s megóvja Magyarország tarifapolitikáját nemcsak a beavatkozástól, hanem a kijátszás lehetőségétől is. És ez megtörténhet, mert bár, az osztrák kormány munkáját most végző Badeni gróf erős ember, de nem erős a szervezet, s dekomponált az állam, melynek ügyeit intézni hivatott; ellenben Magyarország politikáját erős nemzeti akarat vezeti, erős nemzeti közvélemény ellenőrzi, s irányítja, mind a parlamentben, mind a sajtóban; mely csak az ország érdekei tényleges paritása biztosításához adhatja, fogja adni támogatását.

Dr. Szöllösi Béla

összes gyógytudományok tudora,
bőrgyógyász

és bujakór-specialista,
cosmetiquer,

hazatért külföldi utjából.

Rendel: d. e. 8-10 óráig.
d. u. 2-4 óráig.

Lakás: Széchényi-utca 1769. sz. a.
Bejárat a Kis-uj-utca felől is.

Szives tudomásul!

Az egész országban oly nagy hírnévnek örvendő

brassói és gácsi

gyapjuposztókból

már raktárunkra érkeztek az
őszi és téli ujdonságok.

Mindég készletben vannak

FIU INGEK

darabja 1 frt 25 kr.

Férfi Chiffon ingek

1 frt 50 krtól kezdve.

A hirneves Schroll-féle Chifonokból
1.90, 2.20, 2.60

GALLÉROK, KÉZELŐK,

nyakkendők, harisnyák,

ESERNYŐK

1 frt 10 krtól kezdve.

Szabó Lajos fiai

Debreczen, Rózsater.

Kívánatra vidékre mintákat készséggel
küldünk.

„BIKA“ szálloda Debreczenben.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a
„BIKA“ szállodát átvettem,
annak kávéházát, éttermeit, sörcsarnokát és magát
a szállodát is teljesen ujonnan felszereltem.

A m. t. utazó közönségre tekintettel a szobákat fényesen berendeztem, még pedig a szobákat kivétel nélkül aczél butorizzal.

Ajánlom elsőrangú szállodámat a n. é. közönség szives pártfogásába azon igérettel, hogy ugy kiszolgálás, mint ár tekintetében is teljes megelégedését kiérdemelni főtörekvésem lesz.

Tisztelettel

Tatár Gusztáv

a „Bika“ szálloda bérlője, Debreczen.

Tóth Béla

gyógyszertára
DEBRECZENBEN.

Van szerencsém értesíteni a t. közönséget, hogy

SÓSBORSZESZ

készítményemet, mely saját felügyeletem alatt készül, a forgalomnak átadtam.

Sósborszeszemnek vegytisztasága és gyógyhatása felől teljes biztosítékot nyujtok, és mindazon betegségeknek, a hol a sósborszesz-szükséges, a saját készítményemet ajánlom.

Tisztelettel

Tóth Béla

gyógyszerész.

Raktárak Debreczenben:

Csanak József	Leidenfrost Ármin	Rickl J. Zelmos
Ganovszky Lajos	Lusztig Károly	Szabó Zsigmond
Gerébi Fülöp	Molnár Lajos	Szent-Királyi Tivadar
Király János	Parti Ferencz	Tóth Kálmán
Kovács Mihály	Radeczky József	Tóth Sándor és
Kún József	Raics Gyula	Varga Lajos uraknál,

valamint gyógytáramban.

➡ Egy nagy üveg 90 kr., kis üveg 45 kr. ➡

➡ 1895. ŐSZ és TÉL. ➡

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, hogy bevásárlási utamból hazaérkeztem és a gyárakban

legutóbbi divatu

angol és francia, valamint legelső hazai gyártmányu szövetekkel láttam el

férfi-szabó üzletemet

ugy hogy az őszi és téli évadra a legújabb szabás szerint mindenféle
férfi-, fiu- és gyermek-öltönyöket készíthetek.

Megrendelések rövid idő alatt készülnek el és minden tekintetben még a legkényesebb izlésnek is **olcsó árak** mellett megfelelek.

Kész férfi-, fiu- és gyermekruhák

saját műhelyemben készülnek és azokat vétel után azonnal testhez állólag alakítottam át.

➡ Ajánlok a folyó idényre: **sakko, kamgarn, jaket, smoking öltönyöket, felöltőket, utazó köpenyeket és téli bundákat, vízhatlan vadász kabátokat** és minden e szakmába vágó kész és megrendelésre készítenő **férfi-, fiu- és gyermek-ruhaféléket.** ➡

Szives pártfogást kér

tisztelettel:

Fényes Mór

férfi szabó.

Piacz, a Hungáriával szemben, báró Josinezy-ház.

Az államilag engedélyezett Magyar osztálysorsjáték

I. osztályu nyeremények.
Huzás 1895. október 16—19. g.

	korona	korona
1 nyerem. á	80000	= 80000
1 " "	60000	= 60000
1 " "	40000	= 40000
1 " "	30000	= 30000
1 " "	20000	= 20000
1 " "	15000	= 15000
1 " "	10000	= 10000
2 " "	8000	= 16000
8 " "	4000	= 32000
10 " "	2000	= 20000
13 " "	1000	= 13000
100 " "	400	= 40000
860 " "	200	= 172000
6000 " "	80	= 720000
10000 nyeremény	összesen	1268000

az 1896. ezredéves kiállítás alkalmából.

Kibocsátás 100.000 sorsjegy

31499 nyereménnyel és egy jutalomdíjjal.

A nyeremények minden levonás nélkül fizetettek ki. A huzások államfelügyelet és kir. közjegyző ellenőrzése mellett történtek.

Legnagyobb nyeremény a legkedvezőbb esetben:

1.000.000

korona

Az I. osztály huzása után vásárolt sorsjegyekért az I. osztály díja után fizetendő.

II. osztályu nyeremények.
Huzás 1895. december 6—14-ig

	korona	korona
1 jutalom	600000	= 600000
1	400000	= 400000
1	200000	= 200000
1	100000	= 100000
1	50000	= 50000
2	20000	= 40000
2	15000	= 30000
4	10000	= 40000
10	8000	= 80000
27	6000	= 162000
100	2000	= 200000
200	1000	= 200000
1150	200	= 230000
20000	100	= 2000000
21499 nyerem. és jutalom		4332000

E 49 nyeremény közül az utóllára kihuzott kapja a 600000 korona díjat.

AZ I. OSZTÁLYU SORSJEGYEK ÁRAI:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	sorsjegy
40.—	4.—	2.—	korona

A TELJES (mindkét osztályra érvényes) SORSJEGYEK ÁRAI:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	teljes sorsjegy
80.—	8.—	4.—	korona.

Valamennyi sorsjegyek a falragaszok által megjelölt eladási helyeken kaphatók.

Budapest 1895. augusztus hónapban.

Andrássy ut 5. szám.

Magyar Osztálysorsjáték Igazgatóság.

Sorsjegyek eladására való átvétele iránti megkeresések hozzánk intézendők.

Első államilag engedélyezett Magyar Osztálysorsjáték

az Ezredéves kiállítás alkalmából Budapesten, 100,009 sorsjegy.

31499 két osztályba beosztott pénznyereményekkel és egy jutalommal

5 millió 600,000 korona összértékben

minden levonás nélkül készpénzben fizetendő. — Legnagyobb nyeremény a legszerencsésebb esetben

egy millió korona.

➤ Első huzás 1895. október 16—19 BUDAPESTEN. ➤

Eszerint ajánlom és utánvét mellett köldök szét

eredeti sorsjegyek az 1-ső osztály részére

eredeti teljes sorsjegyek, melyek mind a két huzásban érvényesek

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	korona.
40.—	20.—	8.—	4.—	2.—	korona.
$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{5}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$	korona.
80.—	40.—	16.—	8.—	4.—	korona.

Teljes sorsjegyek, a melyek az első osztályban nyereménnyel kihuzatnak, egyszersmind a nyereménnyel az előlegesen a második osztályra vonatkozó betét fizetetik vissza. — Megrendelések postautalvány útján lehetőleg a cím igen pontos megjelölésével kéretnek.

HEINTZE KÁROLY

fő-elárusító

Budapest, Szervita-tér 8.

Check-Conto: Magyar postatakarékpénztár 3960. — Sürgöny-cím: MAGYAR LÓTTO Budapest. — Vidéki megendelők porto fejében 10 fillért, ajánlott levelekért 30 fillért, továbbá minden egyes nyereményjegyzékért 20 fillért sziveskedjenek külön mellékelni.

Lottógyűjtődék, viszontelárusítók s ügynökök mindenhol felállíttatnak.